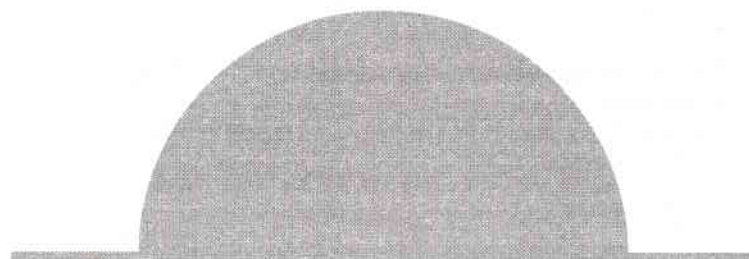

LBRIS

We know
books

DAVID SEDARIS

CALYPSO

Traducere din engleză de
Constantin Vlad

 Narator

POVEȘTI
REALE,
BINE
SCRISE

Titlul original al acestei cărți este CALYPSO.

Autor: David Sedaris

Copyright © 2018 by David Sedaris

© Publica, 2022, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SEDARIS, DAVID

Calypso / David Sedaris; trad. din lb. engleză de Constantin Vlad. - București : Publica, 2022

ISBN 978-606-722-516-7

I. Vlad, Constantin (trad.)

821.111

NARATOR este o marcă înregistrată a editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Adina Vasile

REDACTOR-ŞEF: Ruxandra Tudor

DESIGN COPERTĂ: Alexe Popescu

REDACTOR: Cristina Bălan

CORECTORI: Cătălina Călinescu, Rodica Crețu

DTP: Dragoș Tudor

cuprins

<i>omul firmei</i>	9
<i>acum suntem cinci</i>	19
<i>tipul mititel</i>	35
<i>pași hotărâți</i>	41
<i>conflicte domestice</i>	49
<i>potrivire perfectă</i>	63
<i>leviatan</i>	75
<i>ce corect vorbești</i>	89
<i>calypso</i>	99
<i>o propunere meschină</i>	111
<i>tratamentul tăcerii</i>	119
<i>neîmplânzită</i>	135
<i>toți cei care a(u) scăpat</i>	145
<i>nu te supăra, frate!</i>	147

<i>buhuhu</i>	161
<i>câteva motive pentru care am fost deprimat în ultima vreme</i>	167
<i>de ce nu râzi?</i>	175
<i>rezist</i>	189
<i>lumea spiritelor</i>	201
<i>dacă tot ai intrat acolo, verifică-mi și prostata</i>	213
<i>raportul Comey</i>	219

Pentru Joan Lacey

omu' firmei

Chiar dacă există o întreagă industrie concepută să-ți zică altceva, vârsta mijlocie îți aduce puține bucurii reale. Singurul câștig pe care-l văd eu e că, dacă ai un pic de noroc, capeți o cameră de oaspeți. Unii oameni se fac cu una implicit, când copiii lor părăsesc cuibul, iar alții, ca mine, în cele din urmă fac un schimb avantajos și se pri-copsesc cu o casă mai mare. „Vino după mine”, zic eu acum. Încăperea către care îi conduc pe musafirii noștri nu a fost reamenajată în pripă să-i găzduiască. Nu servește și ca birou sau atelier de țesut, ci are un singur scop. Am mobilat-o cu un pat, mai degrabă decât cu o canapea extensibilă, iar pe un perete, exact ca într-un hotel, am montat un raft pentru bagaje. Dotarea cea mai mișto e totuși baia individuală.

„Dacă preferați cadă în loc de duș, pot să vă instalez la etaj, în a doua cameră de oaspeți”, zic eu. „Aveți și acolo un dulap.” Aud cuvintele astea ieșindu-mi pe gura ca de marionetă și mă cutremur de satisfacția omului de vârstă mijlocie. Da, părul mi-e sur și se tot subțiază. Da, garnitura penisului s-a cam ros și mă face să picur urină mult după ce mi-am închis prohabul. Dar am două camere de oaspeți.

Consecința e că, dacă trăiești în Europa, ele chiar atrag oaspeți – și încă mulți. Oamenii dau averi pe bilete de avion să plece din Statele Unite. Și până ajung aici sunt faliți și oboșiți și probabil ar dormi și-n mașina noastră dacă le-am oferi-o. În Normandia, unde aveam o casă de vacanță, cazam toți musafirii la mansardă, care în restul timpului era atelierul de pictură al lui Hugh, mirosind a vopseluri în ulei și a șoareci în descompunere. Avea un acoperiș rustic, de catedrală, dar nu și încălzire, ceea ce însemna că în ea era ori prea cald, ori prea frig. Casa aia avea o singură baie, înfiptă între bucătărie și dormitorul nostru. Musafirii nu se bucurau de intimitatea de care o persoană are uneori nevoie pe budă, așa că de două ori pe zi îl trăgeam pe Hugh către ușa de la intrare și ziceam tare, ca și cum ar fi fost ceva normal: „Ieșim pentru exact douăzeci de minute. Vrea cineva ceva de pe drum?”

Iar în Normandia mai era o problemă: prietenii noștri nu aveau nimic altceva de făcut decât să se învârtă pe lângă casă. În satul nostru nu exista niciun magazin, nicio cafenea, iar să mergem pe jos până în cel mai apropiat sat în care găseai ceva nu era chiar o plăcere. Ceea ce nu înseamnă că musafirilor nu le plăcea la noi – doar că era nevoie să fii un anumit tip de om, curajos și să-ți placă în aer liber. În West Sussex, unde trăim acum, e un pic mai ușor să dai de cineva.

Pe o rază de 16 kilometri în jurul casei noastre avem un orașel pitoresc care include și un castel, plus încă unul, la fel de fermecător, cu 37 de anticariate. Pe dealurile calcaroase din zonă sunt amenajate trasee pentru drumeți și bicicliști. Plaja e la 15 minute de mers cu mașina, iar la prima crâșmă ajungi lesne pe jos.

Musafirii vin de obicei cu trenul de la Londra, iar înainte să-i pescuiesc din gară îi reamintesc lui Hugh că, pe durata șederii lor, noi doi va trebui să jucăm rolul cuplului

perfect. Asta înseamnă să nu ne ciondănim sau contrazicem între noi. Dacă eu stau la masa din bucătărie, iar el șade în picioare în spatele meu, atunci trebuie să-mi pună o mână pe umăr chiar în locul în care s-ar fi cocoțat un papagal dacă aș fi fost pirat, nu iubitul ideal. Când spun o poveste pe care a auzit-o așa de des că ar putea s-o și mimeze, trebuie să simuleze că o ascultă prima oară și că o apreciază la fel sau chiar mai mult decât musafirii noștri. Și eu trebuie să procedez la fel, să mă prefac încântat când el servește ceva ce urâsc, cum ar fi peștele cu oase mici. Chiar am dat-o-n bară cu asta în urmă cu câțiva ani, când o prietenă de-a lui, Sue, a rămas peste noapte, iar el a fiert ceea ce putea să fie și o perie de păr. Am dat-o în bară așa de rău, că după plecarea ei m-am gândit s-o omorâm. „Știe prea multe. Femeia e acum un pericol și trebuie s-o oprim”, i-am spus lui Hugh.

Jane, altă prietenă a lui, a văzut și ea ceva urâtenie și, cu toate că o plac atât pe ea, cât și pe Sue, cunoscându-le de aproape 20 de ani, le încadrez pe amândouă în categoria „musafirii lui Hugh”. Asta înseamnă că, deși îmi joc rolul, nu e treaba mea să mă ocup de ele. Da, le mai dau câte ceva de băut, apar la orele de masă, dar altminteri pot să plec sau să mă întorc când vreau, dispărând uneori când cineva e pe la jumătatea propoziției. Tata a făcut așa toată viața lui. Îi vorbeai și el pleca – nu supărat, ci dând senzația că gata, s-a săturat să te asculte. Aveam probabil șase ani când am remarcat asta prima oară. Ați crede că m-am simțit rănit, dar dimpotrivă, i-am analizat retragerea și am gândit: „*Putem face la fel și nu pățim nimic? Zău? Uraaa!*”

Trei dintre surorile mele ne-au vizitat în Sussex de Crăciun, în 2012, deci Gretchen și Amy au stat fiecare în câte o cameră de oaspeți. Hugh și cu mine i-am lăsat Lisei

dormitorul principal, iar noi ne-am mutat o ușă mai încolo, în fostul grajd în care mi-am amenajat biroul. Unul dintre lucrurile pe care le-au remarcat în cursul șederii lor a fost că nimeni din familia mea, excepție făcând eu și Amy, nu spune vreodată noapte bună. Mai degrabă ies pur și simplu, uneori la jumătatea cinei, apoi reapar în dimineața următoare. Surorile mele erau considerate musafirii mei, dar pentru că erau un grup și se puteau distra una pe cealaltă, eram întrucâtva liber să-mi văd de treburi. Nu că nu am stat cu ele. Am mers, în diverse combinații, la plimbare pe jos și cu bicicleta, dar altfel ședeau în camera de zi și discutau sau se buluceau în bucătărie să-l privească pe Hugh cum gătește la plită. Ședeam și eu cu ei o vreme, apoi spuneam că am ceva de lucru. Asta însemna că mă retrăgeam în grajd, deschideam computerul și Google, gândind „*Oare ce mai pune la cale Russell Crowe?*”.

Unul dintre motivele pentru care le invitaseam pe cele trei - ba chiar am mers până la a le cumpăra eu biletele - a fost că simțeam că ar fi ultima noastră întâlnire. Toți avem de-acum peste 50 de ani, cu excepția lui Paul, care nu are pașaport, dar îmi spune cu maximă convingere că, potrivit unui electrician pe care l-a întâlnit la serviciu, poți să cumperi unul din aeroport. Cu sănătatea am avut noroc, dar e doar o chestiune de timp până lovește ghinionul și unul dintre noi se pricopsește cu cancer. Apoi vom pica pe rând, ca popicele - ținte ușoare, date fiind viețile pe care le-am trăit.

Numărasem zilele până la sosirea surorilor mele, deci de ce nu eram în camera de alături, lângă Hugh, ca un cuplu perfect, în bucătăria noastră din secolul al XVI-lea, cu podeaua pietruită și focul trosnind în cuptor? Poate îmi făceam griji că, dacă nu mă distanțez un pic, surorile mă

vor călca pe nervi sau - mai probabil - eu pe ele, iar săptămâna noastră împreună nu ar fi fost ideală, cum îmi propusesem eu să fie. Așa, mă retrăgeam în birou și petreceam ceva timp făcând absolut nimic important. Apoi mă întorceam în casă și auzeam ceva care mă făcea să-mi doresc să nu fi plecat din birou. Era ca și cum aș fi intrat într-un cinema la o oră după începerea filmului și m-aș fi întrebat „*cum a pus cangurul ăla labele pe nunceak?*”.

Una dintre poveștile în care m-am implicat târziu privea niște pastile pe care sora mea Gretchen începuse să le ia de vreun an și jumătate. Nu a spus pentru ce-i fuseseră prescrise, dar o făceau să umble și să mănânce în somn. Văzusem că se întâmplă asta în anul precedent, de Ziua Recunoștinței, pe care am sărbătorit-o într-o casă închiriată din Hawaii. Cina a fost la ora 19:00, iar pe la miezul nopții, la aproximativ o oră după ce plecaseră la culcare, Gretchen a ieșit din camera ei. Hugh și cu mine ne-am ridicat privirile din cărțile pe care le citeam și am văzut-o cum intră în bucătărie. Acolo a scos curcanul din frigider și a început să rupă carne din el cu degetele. „De ce nu-ți iei o farfurie?”, am întrebat eu, iar ea m-a privit nu sfidător, ci blank, ca și cum ar fi vorbit vântul. Apoi a băgat mâna în pasăre și a scos un pic de umplutură. A ciugulit-o selectiv, un cruton ales misterios în defavoarea altuia, până probabil că s-a săturat și s-a întors în camera ei, lăsând vraște în urmă-i.

— Ce-a fost asta? am întrebat-o în dimineața următoare.

După expresie, a părut că se pregătește să primească vești proaste.

— Ce-a fost ce?

I-am povestit ce se întâmplase.

— La naiba! Chiar m-am întrebat de ce m-am trezit cu pete maronii pe pernă, a zis ea.

În povestea în care eu am fost implicat târziu, acea noapte din Hawaii fusese una relativ bună pentru Gretchen. Într-o dimineață, la câteva săptămâni după incidentul cu curcanul, a intrat în bucătăria casei sale din Carolina de Nord și a văzut pe bufet un borcan de gem, desfăcut și cu firimituri în el. Inițial s-a gândit că sunt de la un fursec. Apoi a remarcat o cutie răsturnată și și-a dat seama că mâncase ceva ce pregătise pentru țestoasele ei. Era un soi de baton nutritiv, lung de aproximativ zece centimetri, făcut din muște moarte și presate cam ca brichetele din rumeguș pentru foc. „Nu numai asta, dar, după ce am terminat-o, am mâncat și toate petalele crăciuniței mele”, a spus ea. Apoi a dat din cap. „Am văzut-o pe dulap, imediat lângă cutia cu mâncarea țestoaselor, a rămas doar tulpina cheală.”

M-am întors în biroul meu mai convins ca oricând că ăsta avea să fie ultimul nostru Crăciun împreună. Adică muște! Dacă știi că vei mânca hrana animalului tău de companie, de ce să nu gândești preventiv și să schimbi țestoasele pe un hamster sau un iepure, care consumă ceva mai igienic și vegan? Și, cât faci asta, scapă și de plantele necomestibile – începând cu cactusul –, apoi încuie-ți detergenții.

Mai târziu în aceeași seară mi-am găsit surorile întinse pisicește în fața sobei cu lemne. „Pe vremuri, ori de câte ori treceam pe lângă o oglindă, îmi priveam chipul”, a spus Gretchen, suflând o trâmbă de fum de țigară. „Acum mă uit doar să verific dacă sfârcurile-mi stau la același nivel.”

„Dumnezeule! Când a început tărășenia asta?”, m-am întrebat eu. Ultima oară când ne adunaserăm cu toții de Crăciun a fost în 1994. Eram în casa lui Gretchen din Raleigh, iar ea și-a început ziua prin a-și hrăni broasca-bou, mare cât fierul de călcat și botezată Pappy. Animalul

era ținut într-un acvariu de peste 110 litri, mâlos și încălzit, instalat pe podeaua camerei de zi, alături de trei tritoni japonezi pe care-i ținea într-o tavă de gătit înaltă. Nu era nicidecum un Crăciun normal, dată fiind recenta moarte a mamei noastre, dar părea mai nimerit să ne rupem de tradiții și să încercăm ceva total diferit – de aici casa surorii mele, care semăna mai curând cu o mlaștină decât cu casa normală în care crescuserăm, care acum era încărcată de prea multă istorie. Părul lung până-n talie al lui Gretchen devenise argintiu între timp, iar când merge în somn, acum, parcă șchioapătă un pic. Pe de altă parte, îmbătrâniserăm cu toții.

În prima zi pe care am petrecut-o împreună în Sussex, ne-am îngrămădit în Volvo și ne-am dus în orașul cu cele 37 de anticariate. A condus Hugh, iar eu m-am așezat în portbagaj, gândind fericit: „*Iată-ne din nou, eu și surorile mele, într-o mașină combi, exact ca în copilărie*”. Cine și-ar fi închipuit în 1966 că într-o zi vom călători prin sudul Angliei fără ca vreunul dintre noi să-și fi făurit viitorul pe care și-l imaginase cândva? Amy nu era polițista care spera să devină. Lisa nu era asistentă medicală. Nimeni nu avea o casă plină de servitori și o maimuță cu trompă dresată, totuși ajunseserăm bine, nu?

Într-unul dintre anticariatele pe care le-am vizitat în acea după-amiază am văzut o veche perucă avocățească. Era infectă, de toate culorile chiloților jegoși, dar asta nu le-a împiedicat pe Amy și apoi pe Gretchen s-o probeze pe rând.

— E OK, a spus Lisa când i-a fost înmănată. Nu vreau să iau pe cap germenii voștri.

Germenii *lor*, am gândit eu.

Soarele apunea pe la ora patru în acea zi, iar până să plecăm înapoi spre casă, se întunecase. Am ațipit câteva minute în portbagaj, iar când m-am trezit, Lisa vorbea despre uterul ei, mai precis că se temea să nu i se fi îngroșat pereții acestuia.

— De unde ți-o fi venit ideea asta? a întrebat Amy.

Lisa a pomenit o prietenă de-a sa și a subliniat că, dacă așa ceva i se poate întâmpla lui Cynthia, la fel de bine poate să i se întâmple și ei.

— Sau oricărui dintre noi, a adăugat ea.

— Și dacă ni se întâmplă, ce? a întrebat Gretchen.

— Atunci va trebui să-i răzuim, i-a zis Lisa.

— Dar din ce e făcut peretele unui uter? am întrebat eu, ițindu-mi capul pe după bancheta din spate. Îmi imaginez ceva vâcos și dulce. Cam ca boaba de strugure.

— Șia ar fi chiar struguri, a replicat Amy. Strugurii sunt făcuți din struguri.

— E o întrebare bună, de fapt, a intervenit Lisa. Cu ce e acoperit uterul? Vase de sânge? Nervi?

— Ce familie, a spus Hugh. Nu-mi vine să cred despre ce chestii discutați voi când sunteți împreună.

Un pic mai târziu i-am adus aminte de data în care sora lui, Ann, ne-a vizitat în Normandia. Într-o după-amiază, după o plimbare cu bicicleta, am intrat în camera de zi și am auzit-o spunându-i mamei sale, Joan, care de asemenea ședea la noi: „Ce plăcut se simte când mângâi o iguană”.

„Cine-s oamenii ăștia?”, m-am pomenit eu întrebându-mă. În aceeași seară, după ce am făcut o baie, am auzit-o fără să vreau că întreabă: „Dar ce, nu poți s-o faci cu unt de cămilă?”

„Ba poți, dar nu recomand”, i-a răspuns doamna Hamrick.

M-am gândit să le cer amănunte – „Ce să faci cu unt de cămilă?” –, dar am ales să păstrez misterul. Așa ceva se

întâmplă des cu musafirii. Mă voi întreba veșnic ce a vrut să spună o invitată din Paris când, într-o seară, am ieșit în grădină și am auzit-o zicând că „niște capre miniaturale ar putea fi drăguțe”. Sau, și mai bizar, când tatăl lui Hugh, Sam, a venit la noi cu un vechi prieten pe care-l cunoscuse la Departamentul de Stat. Cei doi discutau despre perioada pe care o petrecuseră în Camerun spre finele anilor 1960, iar eu am intrat în bucătărie și l-am auzit pe domnul Hamrick întrebând: „Și deci tipul ăla era pigmeu sau doar un fals pigmeu?” Am făcut cale întoarsă și m-am îndreptat către biroul meu, zicându-mi că voi întreba mai târziu. Apoi tatăl lui Hugh a murit, la fel și prietenul lui din Departamentul de Stat. Presupun că aş putea să caut pe Google „fals pigmeu”, dar nu ar fi același lucru. Am avut șansa să aflu ce este unul – și am ratat-o.

Unul dintre cele mai mari regrete ale lui Hugh este că tatăl lui nu a apucat să vadă vreodată casa din Sussex. E genul de loc care i s-ar fi potrivit perfect lui Sam: o ruină transformată în așa fel încât tot mai pare părăginită. Diferența principală este că acum instalația electrică este sigură și avem încălzire. Totuși doamna Hamrick ne vizitează des, iar uneori șade cu Hugh la bucătărie și vorbesc despre Sam. Nu fragmentele de conversație trădează că el e subiectul, ci vocile lor, care, după aproape un deceniu de la moartea lui, sunt încă fragile și reverențioase, încărcate de durere și dor. Exact cum vorbeam eu cu surorile mele despre mama. Acum, pe de altă parte, după 27 de ani, aproape toate discuțiile despre ea se termină cu întrebarea: „Și poți să crezi că era așa de tânără?” Curând vom avea și noi vârsta ei când s-a îmbolnăvit de cancerul care a ucis-o. Apoi vom fi și mai vârstnici, ceea ce pur și simplu pare deplasat, cumva contra naturii.

În urmă cu multă vreme mă hotărâsem că n-o să las să se întâmple asta, că am să mor și eu la 62 de ani. Apoi am